

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XII. In ordine rerum Deus solus habet esse finaliter propter se. Solus
proinde amari debet finaliter propter se.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

CAPUT XII.

In ordine verum Deus solus habet esse finaliter propter se. Solus proinde amari debet finaliter propter se.

- 89 **N**ullus sanæ mentis de prioris propositionis veritate dubitat. Deus enim cum à se sit, non ab alio, propter se est, non propter alium vel aliud, utpote non habens principium, nec bonum majus aut melius, ad quod referri possit vel debeat. Est enim summum bonum, quo nihil superius, melius aut majus excogitari potest.
- 90 **S**ecundæ propositionis veritas perspicua est ex eo quod nulla creatura ordinate amari possit finaliter propter se: solus ergo Deus ordinate amari potest finaliter propter se. Assumptum probatur 1°. quia nulla creatura habet esse finaliter propter se, sed propter Deum (Scripturâ teste Proverb. 16. *Universa propter semetipsum operatus est. Apoc. 1. Ego sum creaturarum omnium alpha & omega, principium & finis.*) Nulla igitur creatura est amabilis finaliter propter se, sed propter Deum dumtaxat (cum in tantum amabilis sit, in quantum habet esse & bonitatem, quæ unica & tota est amandi ratio; nulla verò creatura magis habet bonitatem finaliter propter se, quam habet esse finaliter propter se.) Si nulla creatura est amabilis finaliter propter se, nulla ergo creatura ordinate amatur finaliter propter se, quandoquidem ordinate amari nequeat, nisi in quantum amabilis est.
- 91 **2°.** Ut amor sit ordinatus, talis esse debet ordo amoris, qualis est ordo rerum, uti demonstratum est cap. 9. Id igitur solum amari potest propter se tamquam finem amoris positivè vel negativè ultimum, quod in ordine rerum habet rationem finis positivè vel negativè ultimi. Atqui nulla creatura in ordine rerum habet rationem finis positivè vel negativè ultimi, sed mediâ dumtaxat & vehiculi ad finem ultimum, scilicet Deum. Tum quia nimis gloriosa est multiplex dignitas & excellentia finis (capite 8. enarrata) ut creatura valeat convenire: finis namque est mensura cæterorum, quæ sunt propter finem; idèdque in corde amantis sic dominatur, ut amans illi serviat: Soli autem Deo ut fini, creatura amans servire debet, ait Augustinus lib. 6. de musica c. 15. Deinde finis appetitur sine termino. Bono autem finito (quale est bonum quodcumque creatum) non competit appeti sine termino.
- 92 **T**um quia sicut nulla creatura in ordine rerum habet rationem principii, seu positivè, seu negativè primi, sic neque rationem finis, seu positivè, seu negativè ultimi. Sed quemadmodum Deus solus est primum principium creationis & conservationis omnium creaturarum, sic solus Deus est finis ultimus creationis & conservationis earum. Neque enim finem alium ultimum operationum suarum ad extra Deus præfixit, vel præfigere po-

tuit, quàm seipsum, suæque bonitatis manifestationem & amorem, ut Theologi docent cum S. Thoma 1. p. q. 44. a. 3. & q. 65. a. 2.

Tum denique quia nulla est solemnior doctrina Sanctorum, Magistrorumque spiritualium, quàm ea quæ tradit, omnem creaturam propter Deum factam esse, nec habere alium suæ creationis conservationisque finem, nisi Deum; nec alium in finem à Deo accepisse intellectum & voluntatem, nisi ad cognoscendum amandumque principium suum & finem; alias verò creaturas rationales à Deo creatas in istius amoris societatem: inferiores denique creaturas in ejusdem amoris ministerium & administriculum, sive ut homini famulentur & administriculentur ad cognoscendum, amandum, glorificandumque Authorem suum. Nihil enim solemnius personant libri ipsorum, nihil magis inculcant. Hoc sensu Augustinus l. 10. Confess. c. 6. dicit: *Cælum & terra, & omnia quæ in eis sunt, ecce undique mihi dicunt ut te amem, nec cessant dicere omnibus ut sint inexcusabiles.* Eodem sensu mille locis tradit creaturam omnem factam ad usum, nullam ad fructuonem. Omnem ad hoc factam, ut per eam Deus ametur, nullam ut ei per amorem inhæreatur. Solum Deum esse finem, omne aliud esse viam ad finem. *Quid est finis?* (ait tract. 10. in epist. Joan.) *Christus: quia Christus Deus... ibi tibi finis est, alibi via est. Noli hæere in via per amorem, & non pervenire ad finem. Ad quidquid aliud veneris, transi, donec pervenias ad finem... pecuniam aliquis querit? non sit ibi finis... salutem corporis queris? adhuc noli ibi remanere... Quære illam, ne impediatur morbida valeudo tua bona opera tua. Ergo non est ibi finis: quia propter aliud queritur. Quidquid propter aliud queritur, non est ibi finis. Quidquid propter se & gratis queritur, ibi est finis. Queris honores?... noli ipsum honorem amare, ne ibi remaneas. Queris laudem? si Dei queris, bene facis; si tuam queris, male facis: remanes in via... ergo transi & ipsam laudem tuam. Videis fratres, quantum transimus, in quibus non est finis. His utimur quasi in via: quasi in mansionibus stabulorum rescimur, & transimus. Ubi ergo finis? dilectissimi filii Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus... Adhuc ergo in via sumus. Adhuc quocumque (id est, ad quamcumque creaturam, corporalem, vel spiritualement) venerimus, transire debemus, usquequo perveniamus ad finem. Quem? illum, de quo scriptum est: Cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est. Ille finis. Tr. 2. in epist. Joan. c. 2. n. 11. *Non te prohibet Deus amare ista (cælum & terram, mare, solem, lunam, &c.) sed non diligere ad beatitudinem, sed approbare & laudare, ut in istis amet Creatorem. Arrha sponsi sum. Ad hoc utique arrham dat sponsus, ut in arrha sua ipse ametur. Hugo Victorinus in lib. de arrha animæ: Si ista diligis, ut subiecta dilige, ut famulantia dilige, ut arrham sponsi, ut munera amici, & beneficia Domini;**

sic tamen ut memineris semper quid illi debeas, nec ista propter se, sed ista pro illo, nec ista cum illo, sed ista propter illum, & per ista (tamquam ad hoc obsequium tuis & utilitati famulantia) illum... diligas.

94 S. Ignatius Societatis Jesu Fundator in aureo Exercitiorum Lib. Edit. Antwerp. anni 1676. tit. Principium seu Fundamentum pag. 67. Creatus est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum suum laudet, & reveretur, eique serviens tandem salvus fiat. Reliqua verò super terram sita, creata sunt hominis ipsius causa, ut cum ad finem creationis suae prosequendum juvent. Unde sequitur utendum illis, vel abstinendam eatenus esse, quatenus ad prosecutionem finis vel conferunt vel obsunt. Pag. 146. Ad bene quidpiam eligendum, nostra sunt paries, in oculo puro ac simplici spectemus quorsum fuerimus creati, nimirum ad laudem Dei & salutem nostram. Quapropter eligenda sunt ea tantum, quae conducunt ad eum finem: cum ubique fini medium, non medio finis habeat subordinari. Unde errant, qui uxorem ducere primitus, seu beneficium adipisci statuerunt, atque ita demum Deo inservire, utentes propter se sine & medio, nec ad Deum tendentes rectè. Atqui è contrario planè agendum est, proposito primum divino cultu, tamquam sine nostro, & electo deinceps conjugio, vel sacerdotio, ceterisque rebus omnibus, quatenus expedit ad præfixum finem ordinatis.

95 Dionysius Carthusianus in lib. de pass. animæ art. 3. Quomodo ordo est in potentiis animæ, sic ordo servandus est in actibus eius atque objectis. Sicut enim omnes inferiores potentiae, ad intellectivas potentias, scilicet rationem & voluntatem, naturaliter ordinantur, finaliterque referuntur, & propter eas anima tribuuntur; sic actus, & nempe objecta inferiorum potentiarum, ad actus & objecta rationis & voluntatis ordinantur... ad bene vivendum necesse est. Non ergo debemus in sensibilibus rebus morari & affectu amplius immorari, occupari, aut affici, nisi in quantum operationi rationis & recte voluntatis utile est & necesse. Nam quae ordinantur ad aliquem finem, disponenda ac moderanda sunt secundum exigentiam finis. Objecta verò rationis & voluntatis, cum sint communia, multa includunt, in quibus sunt aliqua summa, quae & ceterorum fines rectè censentur, ideoque ad ea referenda sunt reliqua, nec amplius cognoscenda seu diligenda, neque tractanda vel aspicienda sunt, nisi prout utile est vel necesse ad cognitionem atque amorem summorum ac nobilissimorum rationis voluntatisque objectorum. In omni etenim multitudine bene disposita est aliquod primum & summum, quod inferiorum finis vocatur, & secundum eius exigentiam inferiora merito disponuntur. Objectum autem rationis est verum, voluntatis quoque objectum est bonum intellectualiter cognitum. Omnium autem verorum, omniumque bonorum primum & summum est Deus gloriosus & sanctus (quippe cum ipse sit veritas exemplaris, bonitasque fontalis, ex quo omnia vera ac bona exorta sunt) omnium

ergo verorum cognitio, omniumque bonorum dilectio, imò omnis intellectualis operatio, & universaliter universarum animarum virtutum motus & actio, ad primam veritatis contemplationem atque divinam bonitatis amorem sunt ordinanda... Deus namque est illud unum... ad cuius intuitum atque affectum tota est mentis nostra dirigenda intentio, erigenda profectio.

3°. Nulla creatura habet esse à se. Nulla ergo creatura habet esse propter se. Quemadmodum enim omnis creatura habet esse à Deo tamquam primo principio; sic habet esse propter Deum, tamquam finem ultimum (utpote qui æquè essentialiter est finis ultimus omnium, quam principium primum omnium); sed quod non habet esse propter se, in ordine rerum, non habet rationem finis. Et quod in ordine rerum non habet rationem finis, rationem finis habere non debet in ordine amoris (cum talis esse debeat ordo amoris, qualis est ordo rerum.) Nulla igitur creatura, salvo ordine amoris, amari potest finaliter propter se.

CAPUT XIII.

Majus bonum, salvo amoris ordine, referri non potest ad minus bonum, velut amoris finem, seu positivè, seu negativè ultimum.

97 Sensus est, quod majus bonum finaliter amans propter minus bonum, v. g. Deum propter temporalia beneficia, vel propter nummum, peccet contra amoris ordinem: Cujus ratio est, quia amoris ordo postulat, ut minora bona amentur propter majora seu meliora, non contrà. Nec enim bona, nisi propter meliora appetenda sunt, inquit Bernardus in lib. de diligendo Deo. Quia scilicet majora propter minora amare, velut propter amoris finem, est minora plus amare quam majora. Cum amoris finis plus ametur, quam id quod propter finem amatur. Quia propter quod unum quodque tale est, & illud magis. Quod ad propositum applicat S. Thomas 2. 2. q. 26. a. 3. arg. sed contrà. Et sicut principia, quæ sunt ratio cognoscendi conclusiones, secundum Dialecticos plus cognoscuntur: sic finis, qui est ratio amandi media ad finem, plus amatur.

Accedit 1°. quod finis ametur propter se, & ratione sui; medium autem nec propter se, nec ratione sui. Quod autem propter se, & ratione sui amatur, magis amatur, quam quod solum amatur propter aliud; imò istud tunc propriè non amatur, sed illud dumtaxat, uti probatum est n. 51. 52. & 53.

2°. Quod mansoria dilectio (qualis est dilectio rei finaliter propter se) potior sit quam transitoria, qualis est dilectio rei, quæ solum amatur propter aliud, adeoque non sistit in ipsa, sed transit in amoris finem, in quo solo sistit & manet.

3°. Quod amor medii, ut talis, sit affectus purè ministerialis, respectu amoris finis, ut talis, utpote ei serviens velut trahenti ip-